

اصول طراحی و ساخت مصلی مبتنی بر فرهنگ اسلامی در معماری معاصر ایران

محمدجواد مهدوی نژاد^{۱*}، مهدی حمزه نژاد^۲، مهتاب کامیاب^۳

^۱ استادیار دانشکده هنر و معماری، دانشگاه تربیت مدرس

^۲ استادیار دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه علم و صنعت

^۳ فارغ التحصیل کارشناسی ارشد معماری و مدرس مدعو دانشگاه آزاد اسلامی

(تاریخ دریافت: ۹۱/۴/۲۰ تاریخ پذیرش: ۹۱/۸/۳)

چکیده

با پیروزی انقلاب اسلامی ایران و گرایش مردم به نمازهای جمعه موجب شد تا نیاز به ساخت مصلاهای جدید و توسعه مصلاهای موجود بیش از پیش احساس شود. از این رو رفته رفته گرایش به طراحی و ساخت این گونه بناها به عنوان گرایشی جدی در معماری معاصر مورد توجه قرار گرفت. در این راستا باید بررسی نمود که در هدایت طراحی معماری مصلها چه مبانی و اصولی باید رعایت شوند؟ برای تحقق آن مبانی فقهی، چه الگوهای معماری قابل استفاده اند و هر یک از این الگوها چه مزیتها و کاستی‌هایی دارند؟ نکته قابل توجه آن است که جایگاه والای اجتماعی و بویژه مذهبی مصلها، حساسیت طراحی این فضاها را بیش از پیش نمایان ساخت. در این مقاله پس از سیری در احادیث فقهی و اسناد کهن و معاصر در موضوع مصل تلاش می‌گردد با استفاده از اجتهاد معمارانه، الگوهای تحقق بخش به اصول بیان شده در احادیث معرفی و تحلیل گردد. در این راستا پنج اصل فقهی مکان‌یابی مصل در خارج از شهر، تفاوت در مسیررفت و برگشت، عدم جواز هر گونه ساخت، نماز در فضای باز و وجود مانع و پرده مبنا قرار گرفته و الگوهای تحقق‌پذیری آنها مورد بحث واقع شده است. این اصول در بیشتر مصلهای تاریخی مورد توجه بوده اند. در حالی که در طراحی مصلهای معاصر این اصول کمتر مورد توجه قرار گرفته‌اند.

واژگان کلیدی: مصل، فقه شیعه، هدایت طراحی معماری، نماز عید، معماری معاصر.

Principles and Fundamentals of Design and Building of Mosals in Contemporary Iranian Architecture based on Islamic Beliefs

Mohammadjavad Mahdavinejad

Assistant Professor, Faculty of Arts and Architecture, Tarbiat Modares University

Mehdi Hamzenejad

Assistant Professor, of Urban Planning, University of Science and Industry

Mahtab Kamyab

M.A. in Architecture, Islamic Azad University

Abstract:

Contemporary Iranian architecture faced new generation of design and operation of Mosals after victory of the Islamic revolution in Iran. Based on Islamic and Shiite beliefs Mosals play a crucial role in formation and silhouette of traditional Iranian cities. People enthusiasm to say their prayers in Mosals make them participate in civic activities of urban life especially in Fridays ceremonies. Tendency of people to Friday prayers led to the need for new Mosals and thus development of new Mosals more than ever. Gradually towards the design and construction of buildings such as a tendency in contemporary architecture was considered serious. In this regard, you should check that the conductance design fundamentals Mosala what should be observed? For the fulfillment of its legal basis, whether each of this patterns, architectural patterns are used, and each patterns have advantages and disadvantages? Not that the high position of social and religious Mosals, the sensitivity of the design space than ever before digging. In this article after checking documents and ancient religious tradition and contemporary Mosala efforts is matter of discretion with the use of architectural models expressed in the realization of the principles of the hadith is introduced and analyzed. In this regard, 5 principles legal Mosala location outside the city, the difference in round trip, not to permit any construction, there are prayer and outdoor supreme buffer base and discuss their implementation patterns are located. These principles have been considered the most historic Mosala, whereas contemporary Mosala design principles had yet to be discussed comprehensively. The results of the paper show that principles and fundamentals of design and building of Mosals in contemporary Iranian architecture, have to take a meaningful steps to meet Islamic Iranian beliefs.

Keywords: Islamic Iranian beliefs, Mosala, contemporary Iranian architecture, new generation.